

Summary

For many years passive conservation was regarded as a synonym for nature conservation as such. Active conservation developed after it occurred that lack of interference may contribute to a deterioration of certain ecosystems. Increased scientific knowledge, experience and availability of financial resources make active conservation not only more and more popular, but also more and more intensive and deeply interfering into the protected objects. Breeding of rare species or attempts to recreate ecosystems through sowing mixed seeds raise questions about definition and limits of active conservation. As an answer to such threats we might propose applying certain principles of passive conservation as a starting point in planning active conservation. These principles are:

- in situ conservation – protection of unique local features of a protected object;
- protection of natural processes, which in active conservation may be understood as the principle of minimum necessary interference, and also protection of certain traditional culture processes indispensable for conservation of ecosystems;
- protection against external impacts, direct and incorporated into spatial economy.

In many cases transformation of ecosystems by man cause the necessity for their active conservation. Nevertheless, it appears that it is passive conservation that should be used as starting point in planning active protection, when necessary supported by specific tasks understood as substitute protection activities and not as a default action plan.

Adres autorki:

Marta Jermaczek-Sitak
ul. Główna 23, 66-210 Kosieczyn
e-mail: cieszynka9@wp.pl

Mariusz Kistowski

BIERNA OCHRONA KRAJOBRAZU JAKO PODSTAWA UTRZYMANIA KORZYSTNYCH WARUNKÓW ŻYCIA CZŁOWIEKA

Passive landscape conservation as a basis to maintain advantageous living conditions for man

ABSTRAKT: Artykuł omawia problematykę biernej ochrony krajobrazu w kontekście wieloznaczności jego definicji, różnorodności podejść badawczych do krajobrazu, trudności w określeniu wartości kwalifikujących krajobrazu do ochrony, jak i rozbieżności między badaniami naukowymi nad krajobrazem a ujmowaniem go w przepisach prawnych oraz w praktyce jego ochrony. Kanwą rozważań stanowi Europejska Konwencja Krajobrazowa, stanowiąca główny dokument prawa międzynarodowego wytyczający kierunki ochrony krajobrazu w Polsce.

SŁOWA KLUCZOWE: krajobraz, ochrona krajobrazu, walory krajobrazowe, Europejska Konwencja Krajobrazowa

ABSTRACT: The article discusses the issues of passive landscape conservation in the context of its ambiguous definition, diversity of research approaches to landscape, difficulties in defining values qualifying landscapes for protection as well as discrepancies between scientific study of landscape and landscape viewed in legal regulations and the practice of conservation. The background of the discussion is the European Landscape Convention which is the chief document of international law charting directions for landscape conservation in Poland.

KEY WORDS: landscape, landscape conservation, landscape values, European Landscape Convention

Wprowadzenie

Jakość życia ludzi, utożsamiana często z jego poziomem, stanowi jeden z podstawowych wyznaczników zrównoważonego rozwoju, czyli osiągnięcia harmonii między ładem ekologicznym, społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dotychczas jakość ta była wyrażana najczęściej wskaźnikami ekonomicznymi, np. takimi jak produkt krajowy brutto na mieszkańca. Jednak już ponad dwie dekady temu dokonano spostrzeżenia, że wzrost dobrobytu wyrażanego jedynie w

kategoriach finansowych, nie zawsze idzie w parze ze wzrostem jakości życia, na którą składa się znacznie większa ilość czynników (Weizsäcker at al. 1999). Dlatego coraz częściej stosuje się wielowymiarowe wskaźniki jakości życia, jak np. Indeks Zrównoważonego Dobrobytu Ekonomicznego (ISEW – Index of Sustainable Economical Welfare) lub Indeks Rozwoju Człowieka (HDI – Human Development Index).

Jednym z czynników kształtujących poziom jakości życia, jest środowisko w którym ludzie przebywają. Elementem tego śro-